

Thorsdagen den 24 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Det vid Kammarens sammanträde den 21 i denna månad hållna protokoll upplästes och godkändes.

§ 2.

Herr Hierta begärde ordet och yttrade: I anledning af det nyss justerade beslutet angående tryckning af förteckning å Kammarens Herrar ledamöter, får jag, såsom en af dem, hvilka blifvit hedrade med uppdraget att ombesörja tryckningen af nämnda förteckning, hemställa, att Herr Talmannen behagade anmoda Kammarens Herrar ledamöter att under pågående plenum aflemna uppgifter å ej mindre deras bostäder i hufvudstaden, än äfven deras postadresser i landsorten och de valkretsar, för hvilka de äro valde.

Herr Talmannen yttrade härefter: I afseende på förra delen af Herr Hiertas anförande, eller den som angår förteckning på Kammarens Herrar ledamöters bostäder i hufvudstaden, har jag redan under gårdagens sammanträde gjort framställning till Kammarerna; och i anledning af sednare delen af samma anförande, får jag anmoda Kammarens Herrar ledamöter att så snart som möjligt aflemna förteckningar å deras postadresser i landsorten och å de valkretsar, för hvilka de äro valde.

§ 3.

Herr Talmannen tillkännagaf, att till Kammarerna ankommit ett Kongl. Maj:ts utslag, hvilket upplästes och lydde sålunda:

Kongl. Maj:ts utslag uppå de besvär, N. Strindlund junior å Skedom, P. O. Larsson i Nyland och J. Fahlén i Tjäll i underdånighet anført deröfver, att sedan den 30 Augusti nästlidna år val till riksdagsman i Andra Kammarerna för Ramsele och Sollefteå tingslags valkrets af Ångermanlands södra domsaga blifvit inför vederbörande domhufvud fördrättadt, hvarvid, efter verkställd lottning emellan Hemmansegaren Henrik Hansson i Klostet och Landthandlanden Per Engman i Näsåker, som erhållit lika antal röster, Henrik Hansson förklarats vara till riksdagsman för valkretsen utsedd, men Skolläraren Oskar Frisendahl i Näsåker, Kyrkovärden Erik Lidén i Lidgata och Hemmansegaren Erik Peter Jonsson i Myre öfver valfördrättningen hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Wester-Norrlands län anført besvär med yrkande, bland annat, att, enär den ene af de två för Hellgums socken utsedde elektorerna, Nämndemannen Michael Olsson i Ertvik, blifvit vald till elektor endast fyra dagar före riksdagsmannavalet

och det oaktadt tillåtits i omröstningen deltaga, riksdagsmannavalet måtte varda upphäfdt; så har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, genom utslag den 16 påföljande Oktober, sig tillåtit, att emedan i 18 § Riksdags-ordningen uttryckligen vore föreskrifvet, att elektorval, der det egde rum, skulle hållas minst åtta dagar före riksdagsmannavalet samt denna tidsbestämmelse icke iakttagits beträffande Michael Olsson i Ertvik, hvilken först fyra dagar före riksdagsmannavalet blifvit till elektor utsedd; ty och då Michael Olsson vid detta förhållande icke bort tillåtas att i riksdagsmannavalet deltaga, men han sådant oaktadt dervid fått rösta, samt den röst, Michael Olsson obehörigen afgifvit, kunde anses möjligen hafva på utgången af valet inverkat, fann Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skäligt, med undanrödjande af riksdagsmannavalet, visa ärendet åter till domhafvanden i Ramsle och Sollefteå tingslag med anmodan att nytt val för valkretsen i laga ordning anställa; deruti Strindlund, P. O. Larsson och Fahlén i underdånighet yrkat ändring, hvaröfver Erik Peter Jonsson i Myre, å Resele socknemäns vägnar, Per Engman, Oskar Frisendahl, å Lidens socknemäns vägnar, J. Rundqvist, såsom ombud för Bodarnes och Fjällsjö socknemän, C. J. Sundberg, å Sollefteå socknemäns vägnar, Olof Pålsson i Sandviken, Nils Abrahamsson i Sehl, Erik Eriksson i Wiken, Elias Nilsson i Nyland, Johan Ersson och Carl Carlsson i Krun-gen, A. Berglund junior, Abr. Calin och Olof Calin i Klofsta, samt Erik Molander, Abr. Nilsson och Johan Abrahamsson i Bjursta sig i underdånighet förklarar, äfvensom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med yttrande inkommit; med Kongl. Maj:ts Högsta Domstol beslutet; gifvet Stockholms Slott den 21 Januari 1867.

Kongl. Maj:t har i nåder ofvanberörda besvär Sig föredragas låtit; och hvad angår å förklarande sidan framställt yrkande, att, då klaganderne icke inom laga tid från det öfverklagade utslaget blifvit i allmänna tidningar kungjort eller domhafvandens kungörelse om förrättande af nytt riksdagsmannaval är vorden i valkretsens kyrkor uppläst, med de underdåniga besvären inkommit, besvären icke måtte till pröfning upptagas; så, enär klaganderne icke genom omförmälda kungörande kunna anses hafva af utslaget behörigen erhållit del, varder berörda yrkande ogilladt.

Beträffande sjelfva målet finner Kongl. Maj:t den omständighet, att Michael Olsson i Ertvik, hvilken, såsom elektor för Hellgums socken, i riksdagsmannavalet deltagit, icke blifvit i sådan egenskap utsedd förr än fyra dagar före valets förrättande, icke lagligen föranleda till valets ogillande, såsom följd hvaraf och då hvad å förklarande sidan först hos Kongl. Maj:t är vordet anmärkt derom, att det den 26 Augusti hållna sammanträde med Hellgums sockens röstberättigade innevånare, hvarå Michael Olsson utsetts till elektor, icke skulle blifvit i laga tid derförinnan kungjort och att det vid sammanträdet förda protokoll icke vore justeradt, icke kan komma under pröfning, Kongl. Maj:t pröfvar skäligt, med upphäfvande af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes öfverklagade utslag, den emot ifrågavarande riksdagsmannaval förda klagan att ogilla. Det vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Kongl. Maj:ts Sekret.

Victor Adlers.

I sammanhang härmed föredrog Herr Talmannen en utaf Herr P. Engman till Kammaren ingifven skrift, hvilken upplästes och var af följande innehåll:

Till Herrar ledamöter af Riksdagens Andra Kammare!

Sedan undertecknad i egenskap af vald riksdagsman inställt mig här i Stockholm och erhållit inträdespolett i Riksdagens Andra Kammare och derstädes haft rättighet att uti öfverläggningarne deltaga från riksdagens början till närvarande dag, så får jag, sedan till min kunskap kommit, att Kongl. Maj:ts Högsta Domstol förklarar annan person vald i mitt ställe, härmed återställa inträdespoletten, men på samma gång anhålla om ersättning af statsmedel enligt gällande Riksdags-ordning dels för dagtraktamente för de dagar, som förflutit från riksdagens början till och med denna dag, samt att Kammaren derjemte tillägger mig resekostnad och dagtraktamente under resan till och från riksdagsorten, till det belopp, som för riksdagsmän i allmänhet kommer att bestämmas, och anser jag mig böra upplysa, att väglängden till mitt hemvist är sextio mil, deraf endast sju mil jernväg.

Stockholm den 24 Januari 1867.

P. Engman.

På framställning af Herr Talmannen beslöt Kammaren härefter att till Stats-Utskottet öfverlemna Herr Engmans skrift i hvad den rörde framställt anspråk på ersättning af statsmedel.

§ 4.

Uppå derom gjord begäran beviljade Kammaren Herr Per Persson ledighet från riksdagsgöromålen under två veckors tid, räknad från denna dag.

§ 5.

Herr Talmannen hemställde huruvida, vid nu förestående Utskottsval, valsedel, som innehölle namn på ledamot, hvilken redan blifvit i Utskott invald, i följd af denna omständighet borde kasseras; och blef denna hemställan med nej besvarad.

§ 6.

Herr Staaff begärde ordet och yttrade: Det torde tillåtas mig hemställa, huruvida den omständighet, att en valsedel, utom namnen på ledamöterna, äfven upptager namnet på det Utskott, till hvilket ledamöterna skola väljas, kan föranleda att nämnda valsedel anses såsom icke varande omärkt och sålunda bör kasseras.

Uppå af Herr Talmannen gjord framställning beslöt Kammaren, att en dylik valsedel skulle anses såsom omärkt.

§ 7.

Jemlikt Kammarens beslut den 19 i denna månad företogs nu val till ledamöter i *Konstitutions-Utskottet*, dervid utsågos:

Herr <i>Ola Jönsson</i> med	171	röster.
„ <i>A. W. Uhr</i>	169	„
„ <i>C. A. Larsson</i>	163	„
„ <i>G. W. Gumælius</i>	161	„
„ <i>P. Staaff</i>	160	„
„ <i>Nils Larson</i>	156	„
„ <i>A. A. Berger</i>	134	„
„ Grefve <i>R. De la Gardie</i>	118	„
„ Friherre <i>H. S. K. Åkerhjelm</i>	113	„
„ <i>O. E. L. Dahm</i>	105	„

§ 8.

Herr Bergström begärde ordet och yttrade: Jag hemställer, att innan nästa Utskottsval företages, Kammarens Herrar ledamöter lemnas rådtrum efterse, huruvida namnet på någon af dem, som blifvit till ledamöter i Konstitutions-Utskottet utsedde, finnes upptaget å de redan färdigskrifna listorna för val af ledamöter i Stats-Utskottet; äfvensom att uppgift måtte meddelas angående de af Kammarens Herrar ledamöter, hvilka äro Fullmäktige i Riksgälds-kontoret.

Efter det att, i anledning af Herr Bergströms yttrande, upplyst blifvit, att af Kammarens ledamöter Herrar Berger, Medin och Bjerkander äro Fullmäktige i Riksgälds-kontoret och alltså, jemlikt 43 § Riksdagsordningen, icke valbare till ledamöter i Stats-Utskottet, beslöts, på framställning af Herr Talmannen, att sådana valsedlar, derå någon af nyssnämnde tre ledamöter kunde finnas upptagen, skulle anses ogilda.

Härefter begärdes ordet af Herr Reutercrona, som yttrade: Till förekommande af missförstånd tillåter jag mig hemställa, huruvida en valsedel, deri ett eller flera namn finnes utstruket och ett annat namn insatt i det utstruknas ställe, må anses omärkt och ej bör kasseras.

Herr de Maré: I anledning af Herr Reutercronas hemställan ber jag att få tillkännagifva mina betänkligheter, om det går an att anse en valsedel omärkt, som innehåller ett eller flera namn öfverstrukna. För min del kan jag icke finna annat än att en så beskaffad valsedel bör kasseras.

Herr Medin: I anledning af Herr Talmannens förfrågan får jag upplysa, att Herrar Berger och Bjerkander samt jag äro Riksgäldsfullmäktige och följaktligen icke böra komma i åtanke vid val af ledamöter i Stats-Utskottet.

Herr Reutercrona: För erhållande af mera visshet om beskaffenheten af det beslut, som fattats, tillåter jag mig anhålla, att Herr Talmannen behagade förnya den gjorda framställningen, om en valsedel, i

öfrigt fri från all tvetydighet, är ogild, därför att ett eller flera namn deri äro utstrukna och andra namn ditskrifvits.

Friherre von Schulzenheim: Då det är nödvändigt att våra förhandlingar här på ett noggrant och formenligt sätt försiggå samt för helgden af Kammarens beslut är af yttersta vikt, att sådana ej upprifvas, som förut i samma fråga blifvit fattade och med klubbslag bekräftade, anhåller jag att Herr Reutercronas ånyo gjorda hemställan angående kasserande af valsedel, som innehåller utstrukna namn, såsom afseende en redan afgjord fråga, ej måtte upptagas till behandling.

Flere ledamöter hördes instämma.

Herr Reutercrona: Min gjorda begäran har icke åsyftat att tillintetgöra ett redan fattadt beslut, utan har jag dermed endast afsett att få undanröjd den ovisshet om beslutets beskaffenhet, som uppstått och uttalat sig i flera till mig ställda förfrågningar derom af åtskillige ledamöter i Kammaren, dem jag ej kunnat tillfredsställande besvara, emedan jag måste bekänna att jag icke rätt vet hvad beslut Kammaren i denna fråga fattat, i följd af propositionens otydlighet.

I anledning af nu afgifna yttranden förklarade Talmannen, det han uppfattat pluralitetens inom Kammaren mening vara den, att valsedlar, derå ett eller flera namn funnos utstrukna, skulle anses ogilda; och blef denna förklaring af Kammaren godkänd.

§ 9.

Härefter företogs i stadgad ordning val af ledamöter i Stats-Utskottet och utsågos dertill:

Herr <i>A. W. Björck</i> med	170 röster,
” <i>Jonas Andersson</i>	170 ”
” <i>Carl Ifvarsson</i>	170 ”
” <i>Erik Ersson</i>	166 ”
” <i>P. O. Hörnfeldt</i>	166 ”
” <i>Grefve A. R. Fr:son Posse</i>	163 ”
” <i>J. Otterström</i>	159 ”
” <i>C. J. Srensén</i>	154 ”
” <i>L. J. Hierta</i>	135 ”
” <i>P. Nilsson från Malmöhus län</i> . . .	121 ”
” <i>Jan Andersson</i>	97 ”
” <i>V. M. Beronius</i>	56 ”

§ 10.

Vidare skedde val af ledamöter i Bevillnings-Utskottet och utsågos:

Herr <i>J. E. Swartz</i> med	162 röster,
” <i>P. Murén</i>	147 ”
” <i>C. L. Kinmanson</i>	117 ”
” <i>Friherre C. J. Alströmer</i>	112 ”
” <i>And. Eriksson</i>	109 ”

Herr

Herr	<i>S. Trägårdh</i>	med	103	röster,
"	<i>Friherre H. Gyllenhaal</i>	. . . . .	96	"
"	<i>And. Aug. Andersson</i>	. . . . .	84	"
"	<i>A. Medin</i>	. . . . .	65	" och
"	<i>A. J. Sandstedt</i>	. . . . .	61	"

Kammarens ledamöter åtskiljdes kl. 4 $\frac{1}{4}$ m., men sammanträdde

Kl. 6 e. m.

§. 11.

De under förmiddagens sammanträde började utskottsvalen fortsattes nu; dervid först företogs val af *ledamöter i Banko-Utskottet*, och utsågos:

Herr	<i>C. J. L. Lönnberg</i>	med	158	röster,
"	<i>C. A. Mannerskantz</i>	. . . . .	157	"
"	<i>J. G. Agardh</i>	. . . . .	156	"
"	<i>J. Lindström</i>	. . . . .	145	"
"	<i>Sven Nilsson</i>	. . . . .	124	"
"	<i>G. de Maré</i>	. . . . .	123	"
"	<i>C. J. Kock</i>	. . . . .	102	" och
"	<i>C. G. Indebetou</i>	. . . . .	77	"

§ 12.

Slutligen anställdes jemväl val af *ledamöter i Lag-Utskottet*, och utsågos:

Herr	<i>J. A. Bovin</i>	med	148	röster,
"	<i>Bälter Sven Ersson</i>	. . . . .	143	"
"	<i>S. Ribbing</i>	. . . . .	143	"
"	<i>S. Rosenberg</i>	. . . . .	134	"
"	<i>P. A. Bergström</i>	. . . . .	109	"
"	<i>J. A. Lemchen</i>	. . . . .	108	"
"	<i>A. M. Myrtin</i>	. . . . .	105	" och
"	<i>L. E. Westblad</i>	. . . . .	61	"

§ 13.

Uppå derom gjord begäran beviljade Kammaren ledighet från riksdagsgörömalen åt Herr Hedenberg under 14 dagar, räknadt från den 26 innevarande månad, samt åt Herr Myrtin under 1 $\frac{1}{2}$ veckas tid, räknadt från den 30 jemväl i denna månad.

§ 14.

Föredrogos och *bordlades* från Första Kammaren ankomna protokollsutdrag:

N:o 6, med delgifvande af Friherre Raabs, Adam Christian, motion, N:o 4, angående utgifvande af en riksdagstidning; och

N:o 12, med delgifvande af Första Kammarens tillfälliga Utskotts Utlåtanden:

N:o 1, i anledning af förslag om Talmans-sammanträden;

N:o 2, i anledning af förslag angående tryckningen af Riksdagens handlingar; samt

N:o 3, i anledning af förslag om öfverlemnande åt Talmännen att första gången sammankalla Kamrarnes gemensamma Utskott.

Sammanträdet afslutades kl. 9 e. m.

In fidem
H. Husberg.

Fredagen den 25 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Protokollet för den 22 i denna månad justerades och godkändes.

§ 2.

Herr Talmannen yttrade: Innan jag öfvergår till föredragning af de ärenden, som hvila på bordet, får jag hemställa, huruvida icke Första Kammarens tillfälliga Utskotts, i nästföregående plenum bordlagda *Utlåtande N:o 3*, i anledning af väckt förslag om öfverlemnande åt Talmännen att första gången sammankalla Kamrarnes gemensamma Utskott, måtte, såsom varande ett ärende af brådskande beskaffenhet, i morgondagens sammanträde företagas till behandling framför något annat ärende och således sättas främst på föredragningslistan.

Den af Herr Talmannen sålunda gjorda hemställan blef af Kammaren bifallen.

§ 3.

Företogos nu val af suppleanter i nedannämnda Utskott, dervid utsågos:

i Konstitutions-Utskottet:

Herr O. G. Hedengren med	95	röster,
” J. Sjöberg	90	”
” Friherre I. Koskull	80	”
” C. F. Ridderstad	79	” och
” Ola Bosson Olsson	77	”